

Pěší pluk v obraně podporovaný oddílem dělostřelectva.

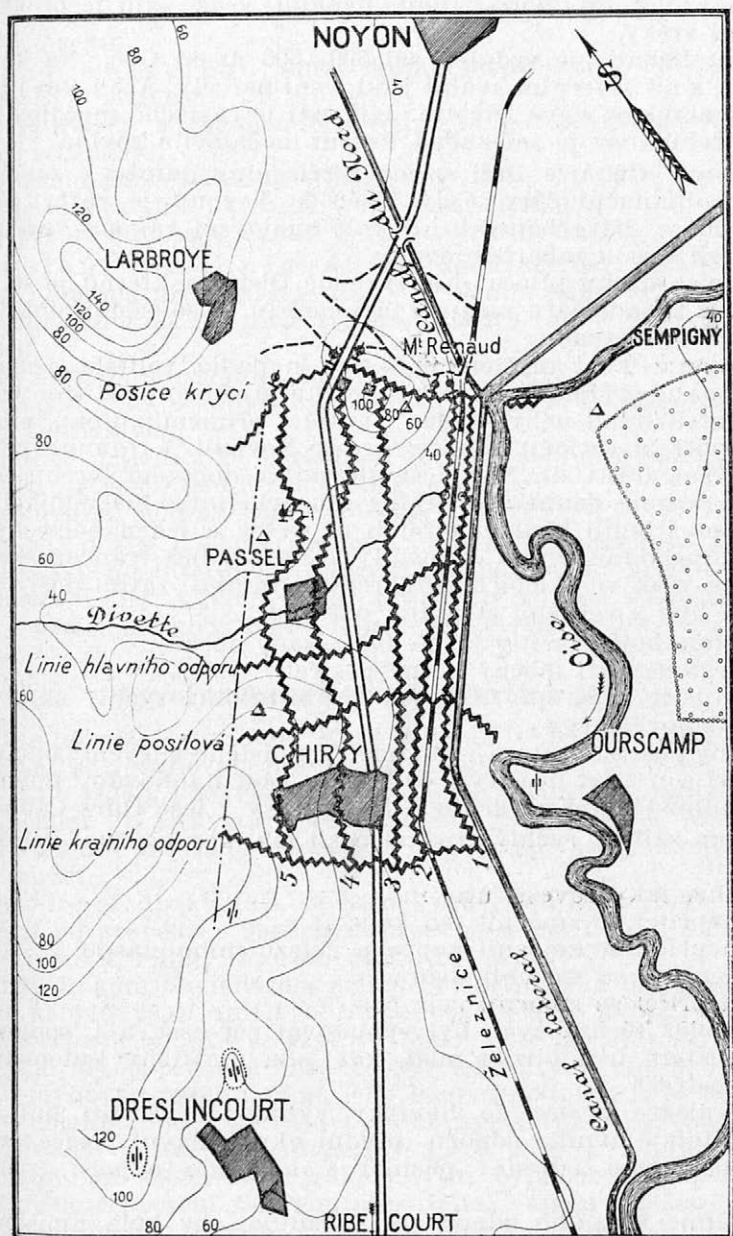
Obrana úseku Mont Renaud (na francouzské frontě r. 1918).*)

V druhé polovici dubna 1918 byly poslední vyčerpané vlny německého útoku, postupující podél Oisy, zastaveny jižně od Noyonu na svazích kopečku Mont Renaud. Tento kopeček patří již k posledním pahrbkům, zatarasujícím cestu k Paříži. Byl-li některý pluk počátkem května vržen do tohoto obranného úseku, dostal úlohu, jejíž smysl vystihuje tato věta: „Mont Renaud se svěruje cti pluku.“ Je pochopitelné, že pluk byl odhodlán hájiti tento kopeček do posledního muže a podle toho se na kopečku zařídil.

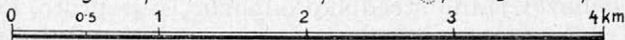
Když však Němci příští měsíc zahájili znovu rozhodnou ofensivu na Paříž, narazili na Mont Renaud jen na jedinou francouzskou rotu. Skutečná linie odporu byla posunuta více k jihu. Jak to, že se názory o obranné posici během měsíce tak náhle změnily, že kopec Mont Renaud, pokládáný dříve za nejdůležitější bod v úseku, byl najednou tak slabě obsazen a hájen?

Rozbor terénu: Údolí Oisy bylo od nepaměti branou vpádu do krajiny kolem Paříže. Od pramene až k městečku Noyonu táhne se údolí této řeky směrem od východu k západu. Blíže Noyonu naráží řeka na skupinu vršků, které ji nutí zahnouti se trvale k jihozápadu. Jeden vršek, vyčnívající asi 60 m nad údolí, ovládá tento záhyb. Je to Mont Renaud. S vršků je vidět na východ a na jih do údolí Oisy, na západ do údolí Divetty a a sever do nížiny, kterou

*) Podle přednášky, kterou konal plukovník Leroy na dělostřeleckém učišti v Metách (viz náčrt).

Δ pozorovatelný, || původní dělostřel. posice, ○ pozdější děl. posice.

protéká Canal du Nord. Mont Renaud však sám je převyšován okolními vršky.

Mont Renaud je vzdálen asi 500—600 m od Oisy. Na konci je zámek a na severním svahu jsou lesní parcely. Asi 1 km jižně od Mont Renaud se vlévá Divetta. Její ústí je částečně močálovitě. Na levém břehu Oisy je zalesněná, časem močálovitá rovina.

Situace: Obhájce drží v moci zříceniny zámku a zákopy nedaleko kulminační čáry. Celý terén k Noyonu je rozryt zákopy, v kterých se dříve bojovalo. Bývalé spojovací zákopy vedou nyní k nepříteli a jsou zabarikádovány.

Hranice úseku pluku: Na východě Oisa, za kterou je sousední divise. Na západě čára naznačená v náčrtu — sousední pluk je trochu stupňovitě vzadu.

Obrana: První myšlenkou, která napadla velitele, jemuž byl Mont Renaud svěřen, bylo, získat trochu prostoru před frontou, tak, aby Mont Renaud nebyl vydán neustále přímému útoku, proto by bývalo potřebí zatlačit Němce více k Noyonu. K tomuto podniku nebylo však dosti sil. Němci se chovali v dobytém terénu celkem klidně a kromě denní dělostřelby nic zvláštního nepodnikali. Jen jednou soustředili hrubou střelbu na vršek a jeden německý prapor se přechodně vršku zmocnil. Velitel jedné francouzské rotý udržel se však ve sklepích rozbořeného zámku; zatím došly posily a Němci byli s velkými ztrátami odrazeni.

Při tom boji vysvitly jasně dvě zásady obrany:

1. organisovati mocný bočný postřel,
2. zajistit vojskům, určeným k protiútoku, rychlý skrytý přístup do bojové čáry.

Bočný postřel obstarají kulomety, umístěné v levém boku úseku na silnici a u železnice. Tyto kulomety jsou flankovány jinými kulomety, umístěnými na druhém břehu Oisy v lese Ours Camp.

Nutno zajistit rychlý příchod posil tak, aby nepřítel neměl kdy se zařídit.

Úvahy, jak provéstí útok:

- a) nepřítel se zmocnil jen kopce,
- b) nepřítel se zmocnil kopce a železničního náspu,
- c) nepřítel se zmocnil dvorce,
- d) nepřítel se zmocnil celé posice.

Výsledek těchto úvah byl vybudovat pět cest, t. j. spojovacích zákopů, které ústí blízko míst, kde jsou umístěny kulomety pro bočný postřel.

Organisace posice do hloubky vyžadovala zříditi linii stráží (krycí), linii hlavního odporu (přední okraj hlavní posice), rovnoběžku posilovou (střední pásmo) a krajního odporu (záchytné pásmo).

Od linie krajního odporu se vyžaduje, aby byla umístěna co možná mimo dosah účinné palby nepřátelského dělostřelectva. Touto linií má procházet jedno středisko odporu. To je proto, kdyby padly všechny přední posice, aby alespoň ještě jedno zadní středisko odporu zůstalo v našich rukou. V tomto středisku se nahromadí velké zásoby střeliva, potravin a materiálu a toto středisko je pak zá-

kladnou k protiútokům vojskům, dirigovaným na místo nebezpečí z jiných úseků.

Pozorovatelný: Nutno kombinovati pozorovatelný bočné a čelné. Byly zřízeny:

a) velitelská a zároveň zpravodajská pozorovatelná na svahu severně od Chiry,

b) bočná pozorovatelná v Sempigny,

c) pozorovatelná první čáry na Mont Renaud,

d) pozorovatelná v Passel k řízení protiútoků.

Spojení telefonické: Dvě dodávací osy, jdoucí z Mont Renaud — jedna přes Passel—Chiry — druhá podél železnice.

Každá, kdekoli na nich zřízená stanice, může mluvit v obou směrech.

Mors. stanice: na Mont Renaud.

Radiotel.: od stanoviště velitelství pluku k dělostřelectvu a vyšším velitelstvím.

Optické spojení z Mont Renaud dozadu šlo velmi pohodlně.

Běžci (trubači) podle zvláštního rozkazu.

Poštovními holuby podle potřeby.

Spojení s dělostřelectvem: bylo přímé, poněvadž velitel pluku a velitel dělostřelectva přímé podpory úseku jsou pohromadě v Chiry a jejich štáby pracovaly rovněž společně. Jeden oddíl v posici u Chiry, jedna baterie na levém břehu Oisy u Ours Camp.

Vývoj myšlenek ke konci května 1918.

Původní plán byl udržet Mont Renaud, tedy první linii, stůj co stůj. Proto se opevňovací práce soustředily hlavně na Mont Renaud, a jak jsme viděli, podařilo se skutečně Francouzům odrazit místní útok Němců. Již v květnu proskakovaly zprávy, že se Němci chystají k rozsáhlé založené ofenzivě, a tu bylo zjevné, že Mont Renaud nelze udržet.

Bylo lze předpokládati, že Němci provedou útok podle téže metody, jak jej provedli s úspěchem předešle a jak útočili s úspěchem loňského roku u Rigy. Způsob útoku byl tento:

Před útokem předcházela prudká dělostřelecká příprava, jejímž účelem nebylo však zničit obranné organisace, nýbrž jen umlčet obránce a nutit ho, aby se kryl. Při dělové střelbě bylo zároveň užíváno jedovatých plynů a obránce byl tedy nucen mít neustále nasazenou plynovou masku, čímž jeho bojová hodnota byla zmenšena.

Po několikahodinové dělové palbě byl obránce zasypán kouřovými granáty a tím byl utopen v mlze, kterou neprorazily ani světlomety, ani osvětlovací rakety. Tím bylo obránci pozorování znemožněno a spojení většinou přerušeno. Napolo udušený obránce byl pak přepaden početnou silnou pěchotou a neodolal. Jeho slabé zálohy byly v krátkosti spotřebovány a útočník měl dokořán otevřenou cestu k využití úspěchu.

Po těchto zkušenostech bylo jasno, že je nutno zřídit vždy alespoň ještě jednu zadní posici, která musí být nejméně tak solidní, jako první posice. Zároveň bylo seznáno, že čím více vojsk se dá do

první linie, tím je to nepříteli milejší. Rovněž protiútoky řízené do první čáry jsou mu vhod a způsobují obránci velké ztráty.

Proto byla s největší rychlostí zřízena druhá posice za říčkou Divettou a pro obranu byl přijat tento systém:

Mont Renaud (první linie) se obsadí jen jednou pěší rotou, zesílenou kulomety. Úkolem této roty je způsobit mocnou palbou nepříteli ztráty a uvést ho při postupu v nepořádek. Při systematicky připraveném mocném náporu ustupuje tato rota krok za krokem na linii hlavního odporu, při čemž se stále houževnatě brání. Její ústup je kryt kulomety umístěnými v maskovaných posicích v lomu severovýchodně od Passel.

Na čáře hlavního odporu: jeden prapor.

Na linii posilové 500 m vzadu: jeden prapor.

Tyto prapory se brání v svých posicích, musí zlomit palbou nepřátelský nápor a nesmějí ustoupit. Kromě toho ještě víc vzadu buduje jeden prapor zálohy čáru krajního odporu a bude mít úlohu buďto čáru hájiti, nebo ho bude použito v některém sousedním úseku.

Celek těchto rovnoběžek a spojovacích zákopů tvoří jakousi šachovnici. V této šachovnici se umístí na různých místech množství bojových skupinek v síle družstev, poločet anebo čet. Jejich stanoviště jsou zejména blízko průsečíků rovnoběžek se spojovacími zákopy a pak na jiných dobře maskovaných místech, kde jsou pro ně zřízeny zvláštní úkryty.

Každá bojová skupinka má 1—2 samočinné zbraně a určí několik mužů k provedení protiútku v malém okrsku.

Obrana takto po celém kraji do délky a do hloubky rozproštěná byla poměrně málo zranitelná. Všechna bývalá stanoviště velitelství byla opuštěna a velitelé částí měli pod svým velením určitý počet těchto bojových skupinek opěrných bodů, tvořících v rotě opěrné stanoviště. Souhrn opěrných stanovišť v praporu tvořil středisko odporu. Velitel praporu neměl k své první dispoziční více než jednu až dvě čety.

Také dělostřelectvo se tomuto novému systému přizpůsobilo. Vzdálenost baterií od první linie pěchoty byla zvětšena, takže od 5. června stál oddíl v posici západně od Dreslincourtu asi 5 km od první linie daleko. Aby byl nepřítel zmaten, byla dva dni později umístěna 2 děla v úvoze severně od Dreslincourtu. Místo tedy, aby byl hájen Mont Renaud, byla hlavní čára odporu posunuta za Divettu, poněvadž velitelství přišlo k tomu názoru, že při obraně nejde o udržení toho neb onoho pahorku, nýbrž o to, způsobit útočnickovi co nejvíce ztrát, přivéstí tím jeho útok v rozklad a paralyzovat rozsáhlé založený útok rozpětím obrany do hloubky.

Provedení.

Posice byla již téměř vybudována, vojska již 48 hodin připravena podle poplachové dispozice, když v noci s 8. na 9. června 1918 zahájili Němci 4. velkou ofensivu na Paříž. Ve 23 hod. 50 min. započala na celé čáře prudká dělová palba všech ráží. Krátce potom byly všechny telefonní linky přerušeny. Fungovalo jen radiové spo-

jení se sousedním plukem a dělostřelectvem. Plynová palba nutila obránce mít skoro 8 hodin nasazenou masku. Bylo jasno, že jde o ofensivu velkého stylu. Vlastní dělostřelectvo zahájilo protipřípravnou palbu.

Obrana krycí posice.

Když se rozednilo, byl Mont Renaud obklopen se všech stran uzavírací nepřátelskou dělovou palbou. Jeden běžec přinesl zprávu, že všechny zákopy jsou rozrušeny, vlastní minomet (systém Stokes) zasypán blízko vybuchlou střelou nepřátelského minometu. Ani jeden muž neopustil své místo. Nepřítel se chtěl zmocnit vršku Mont Renaud obchvatem, byl však odražen. K 10. hodině se nepříteli podařilo proniknout západně od Mont Renaud. Vlastní rota na Mont Renaud začala k 11. hodině plánovitě ustupovat po svahu vršku a dosáhla hlavní čáry odporu. Při této akci ztratila tato rota polovinu svého početního stavu. Za tím byl záložní prapor, umístěný na linii odporu, dirigován do sousedního úseku, kde se situace stávala kritickou.

Obrana hlavní posice.

Vlastní dělostřelectvo střílelo přehradu severně od Divetty a veškeré zbývající dělostřelectvo soustředilo svou palbu na Mont Renaud, kde se nepřítel shromažďoval. Veškeré pokusy nepřítel během dopoledne, obchvátit hlavní posici ze západu, se ztroskotaly. Po marných pokusech nepřátelská palba poznenáhlu ochabovala a nepřítel se začal zařizovat v dosud dobytém terénu. Zato v sousedním západním úseku dobyl nepřítel během odpoledne značných úspěchů. K 19. hodině dostal velitel pluku v úseku Mont Renaud tento rozkaz: „Ať je vaše taktická situace jakákoliv, odešlete ihned svůj prapor z posilové čáry do Matz (jižně od Ribecourtu).“

Prapor byl odeslán kromě jedné pěší roty a $\frac{1}{2}$ kulometné rot. Zbývající prapor se rozčlenil v posici do hloubky. Nové seskupení bylo ukončeno ve 23 hodin.

Pluk zaujal tuto sestavu:

- 1 prapor a 1 pěší rota a $\frac{1}{2}$ kulometné roty směrem k severu,
- 1 prapor v sousedním úseku směrem k severu a západu,
- 1 prapor méně 1 pěší roty a $\frac{1}{2}$ kulometné roty k západu a jihu.

Noc s 9. na 10. června minula klidně. Každá bojová skupinka byla hojně zásobena střelivem a ručními granáty. Zrána se nepřítel pokoušel na některých místech útočit, byl však odražen. Při protiútoky opěrného bodu jižně od Passel bylo zajato asi 10 Němců.

Ve 14 hodin hlásil sousední pluk vlevo, že je obchvácen nepřítelem zleva.

V 15. hodin hlásil též pluk, že mu nepřítel pronikl do zad. Zároveň bylo náhle přerušeno spojení s vlastním dělostřelectvem.

Ústup.

V 16 hodin přinesl důstojník generálního štábu rozkaz, nařizující, aby pluk ustoupil do nové posice u Ribecourtu, ježto pluky nalevo jsoucí byly přinuceny k ústupu.

Velitel pluku nařídil ústup tak, aby nejdříve ustupovaly zadní části pod ochranou prvků, které jsou v dotyku s nepřítelem. V 17 hod. 45 min. došly ustupující části k místu určení, ale našly tuto posici obsazenu již nepřítelem, který je považoval již jako zajaté. Co teď? Na severu v čáře hlavního odporu živá palba. Vlastní kulomety střílely bez ustání. Nepřátelská dělová palba se stále zesilovala. Na jihu neslyšet ani francouzskou, ani německou dělostřelbu, jen palbu pušek a tu a tam nějaký kulomet. Několik nepřátelských letadel létalo nízko nad krajinou, ale nestřílelo.

Co se stalo s praporem, který byl včera dirigován přes Ribecourt? Jediným možným řešením bylo přejítí v noci po improvizovaných vorech. To také bylo skutečně provedeno do 4. hodiny ranní. při čemž bojové skupinky, jsoucí v dotyku s nepřítelem, měly velmi těžkou úlohu.

Vezmeme na příklad takovou bojovou skupinku pod velením důstojníka v dotyku s nepřítelem u Canalu.

Na tuto bojovou skupinku byl podniknut k 18. hodině útok. Bojová skupina uvedla v činnost všechny své zbraně dva kulomety, dva lehké kulomety, puškové granátomety, dvě automatické pušky a 23 pušek obyčejných. Němci byli odrazeni a stáhli se do malého potůčku plného bahna. Jeden proud utíkal podél Canalu a byl francouzskými kulomety takřka rozsekán.

Ale za $\frac{3}{4}$ hodiny podařilo se Němcům přes značné ztráty skupinku obchvátit. Bojová skupina vystřílela rychle své zásoby granátů a stáhla se do úkrytu, ležícího asi 500 m vzadu, ustupujíc po jednotlivých mužích. Pod ochrannou malého zadního voje dosáhla pak ve 3 hodiny ráno místa přechodů. Baterie přímé podpory se dozvěděly ve 13 hodin, že lesíkem vlevo od nich pronikají nepřátelské prvky. Pod ochranou pěších prvků sousedního úseku ujela děla těchto baterií jednotlivě za sebou do Ribecourtu, kdež se shromáždila. Pak ustoupily baterie za Oisu po mostě u Bailly jihovýchodně od Ribecourtu, ponechávající mezi jednotlivými děly větší vzdálenosti.

11. června byla německá ofensiva zastavena velkou francouzskou protiofensivou v krajině u Mery.

Měsíc později podnikli Němci 15. července ještě jednu, a to poslední ofensivu na Paříž. Francouzové se postavili k obraně podle shora uvedené metody a Němci byli na hlavu poraženi.

